

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

nim pro opposita sententia referantur Bonaventura, Scotus, Gabriel, & Durandus; illi tamen non negant dari in anima Christi Domini scientiam per se & ex genere suo acquisibilem, sed tantum volunt eam de facto non fuisse ab illo proprijs actibus acquisitam, sed per accedens ipsi infusam. Quidquid tamen sit de hoc,

Probatur primò conclusio hac ratione. Oportet ut omnis potentialitas naturalis animæ Christi conveniens ad actum reduceretur, ut ex supra dictis patet: Sed anima Christi Domini est in potentia naturali ad scientiam per se acquisibilem, cum sit ejusdem speciei cum cæteris animabus, in quibus hujusmodi potentia invenitur: Ergo fuit ad actum redacta, & consequenter habuit scientiam istā ex genere suo acquisibilem.

Confirmatur: Quia anima Christi est in potentia ad scientiam beatam, qua intelligit modò divinus, & ad scientiam per se infusam, qua intelligit modò Angelicò, fuerunt in ipsa scientia infusa per se naturalis & supernaturalis, ut supra ostensum est: Sed anima Christi est etiam in potentia ut intelligat modò humanò: Ergo in ipsa constituenda est scientia ex genere suo acquisibilis, per quam modò humanò intelligat.

Confirmatur amplius: Anima Christi est in potentia ad intelligendum per conversionem ad superiora recipiendo perfectionem ab illis, scilicet species impressas, infusas à Deo; est etiam in potentia ad intelligendum per conversionem ad inferiora, nimirum per species ab illis acceptas: Sed ut prima potentia compleatur, & ad actum reducat, ponitur in anima Christi scientia per se infusa naturalis & supernaturalis: Ergo ut secunda compleatur, & ad actum reducat, sunt in ipso constituendæ species per se acquisibiles ab objectis materialibus, & consequenter scientia ex genere suo acquisibilis, quæ vel in his speciebus consistit, vel illas supponit.

Probatur secundò conclusio: Potentia intellectiva Christi non minus perfecta fuit, quam ejus voluntas: Sed voluntas Christi præter virtutes per se infusas habuit etiam per se acquisibiles, ut supra ostensum est: Ergo pariter potentia intellectiva Christi præter scientiam per se infusam habuit scientiam per se acquisibilem. Hæc conclusio magis patebit ex dicendis art. seq. ubi alias rationes, quas tradit S. Thomas art. 4. adducemus, & exponemus.

§. II.

Solvantur objectiones.

Objectiones primò: Omnia quæ Christus cognoscere potest per scientiam acquisitam, cognoscit per infusam, idque evidentiori & perfectiori modò: Ergo frustra in eo ponitur scientia ex genere suo acquisita.

Respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam: ad perfectionem enim intellectus Christi spectat non solum omnia objecta cognoscere, sed etiam omni modò quo cognoscibilia sunt: unde sicut in anima Christi præter scientiam beatam, qua res in verbo contemplatur, ponitur scientia infusa, per quam illas extra verbum cognoscit, eò quòd utroque modo ab ea cognoscibiles sunt: ita quia res naturales non solum per species à Deo infusas, sed etiam per species à phantasmatibus abstractas cognosci possunt, debet in anima Christi præter scientiam naturalem infusam poni scientia ex genere suo acquisibilis, quæ per species à phantasmati-

bus abstractas objecta naturalia cognoscit; præsertim cum modus ille cognoscendi sit maxime connaturalis animæ Christi, utpotè conjunctæ humano corpori: ut enim docet D. Thomas 1. p. qu. 89. in corp. idcirco anima rationalis unitur humano corpori, ut ex unione ad illud sortitur modum intelligendi per species acquisitas, & per conversionem ad phantasmata, qui est ipsi connaturalior.

Objectiones secundò: Duæ formæ solo numero distinctæ non possunt esse simul in eodem subiecto: Sed scientia infusa naturalis (quam fuisse in Christo disp. præc. art. 1. docuimus) solo numero differre potest à scientia naturali acquisita: Ergo primā admittā in Christo, secunda ab eo excludi debet. Major est certa, nam in sententia Thomistarum duo accidentia solo numero distincta nequeunt in eodem subiecto existere. Minor verò, in qua solum est difficultas, sic ostenditur. Differentia sumpta ex diversa causa efficiendi non est differentia specifica, sed tantum numerica; ut constat in homine ab altero homine genito, & Adamo immediate à Deo producto: Sed scientia Christo infusa à primo conceptionis instanti, & scientia per se acquisita distinguuntur solum penes causas efficientes, quia nimirum illa immediate à Deo fuit facta, ista verò acquisita proprijs actibus, ut art. seq. dicemus: Ergo solo numero distinguuntur.

Respondeo negando Minorem, ad cujus probationem, distinguo Majorem: Differentia sumpta ex diversa causa efficiente, per accedens inspecta ab effectibus, non est specifica, concedo Majorem. Per se inspecta ab illis, nego Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam; quia scientia infusa Christo per se respicit Deum ut causam efficiētem; & scientia per se acquisibilis per se respicit intellectum agentem ut causam specierum, & actus intellectus possibilis ut causam efficientem habitum; & ideo non solo numero, sed specie distinguuntur.

In talibus, Differentia penes causas efficientes non potest esse prima, nisi solum in formis, quæ à principio sumunt specificationem: Sed scientia live sumpta pro habitu, sive pro speciebus, non specificatur à principio: Ergo differentia sumpta ex diversa causa efficiente nequit prima esse inter scientias, sed ut per se petant causas efficientes diversas, debent supponi distinctæ ex diversitate objectorum: Sed objectum scientiæ infusæ animæ Christi idem est cum objecto scientiæ acquisitæ, v. g. idem homo, quem Christus per scientiam infusam cognovit, & per scientiam acquisitam: Ergo non petunt per se causas efficientes diversas, & consequenter non distinguuntur specificè.

Respondeo ex Capreolo in 3. dist. 14. qu. unicā art. 3. ad 1. contra secundam conclusionem, concessio primā Consequentiam, distinguendo Minorem subsumptam: Est idem utriusque objectum, materialiter, concedo Minorem: formaliter, nego Minorem, & Consequentiam. Nam distinctio formalis objectiva cum coincidentia materiali in objecto, sufficit ad distinctionem specierum, actuum, & habituum: licet autem eadem natura specifica v. g. lapidis, per speciem infusam & acquisitam representetur, non tamen sub eadem ratione; nam species, abstracta à phantasmatibus, illam representat per ordinem ad phantasmata; species autem

autem infusa sine tali ordine; & consequenter sub maiori immaterialitate representatur per speciem infusam, quam per speciem acquisitam; ex quo fit, quod species per se infusa universalior sit in representando, quam species acquisita per se; illa enim nedum representat directè naturam quoad prædicata specificam, sed etiam omnia eius individua, secus autem species à phantasmate abstracta. Quæ solutio sumitur ex D. Thoma supra qu. 9. art. 4. ad 3. ubi inter habitum scientiæ infusæ, & habitum scientiæ acquisitæ hoc statuit discrimen, quod iste acquiritur per comparationem humane mentis ad phantasmata; ille verò est alterius rationis, utpote à superiori descendens in animam, non secundum proportionem phantasmatum. Quibus verbis distinguit habitum scientiæ per se infusæ ab habitu scientiæ per se acquisibilis per hoc, quod objectum scientiæ acquisitæ dicit ordinem ad phantasmata à quibus fuit abstractum; objectum verò scientiæ infusæ sine dependentia à phantasmatibus attingitur.

ARTICULUS II.

An Christus scientias per se acquisibiles proprijs actibus sibi comparaverit, vel eas à Deo per infusionem receperit?

14. Quamvis apud Theologos certum & indubitatum sit fuisse in Christo præter scientiam beatam & infusam, scientiam per se & ex genere suo acquisibilem, dubitatur tamen de modo, quo Christus hanc sibi comparaverit; Plures enim existimant illam per accidens fuisse Christo infusam divinitus, sicut & Adam, nè aliquando caruerit notitiâ clarâ naturali plurimorum objectorum, quæ per talem scientiam percepit. Ita docent D. Bonaventura, Scotus, Gabriel, & Durandus art. præc. relati, eamque tenuit D. Thomas in 3. dist. 14. qu. 3. art. 3. ut ipsemet fateatur hic art. 2. & supra qu. 9. art. 4. Ex Recentioribus verò hanc sententiam sequitur Suarez hic disp. 30. sect. 2. asserens scientiam per se acquisibilem infusam esse per accidens Christo quantum ad habitum & species necessarias ad demonstrationem rerum faciendas, licet non quoad experimentalem cognitionem.

Probabilior tamen videtur sententia, quam, retractatâ priori, tradit S. Doctor hic art. 2. & supra qu. 9. art. 4. ejusque Discipuli communiter amplectuntur, nimirum Christum prædictam scientiam proprijs actibus sibi comparasse, nè intellectus in eo maneret otiosus & frustraneus. Idem docent Vazquez, Beccanus, Ragusa, Theophilus Raynaudus, & alij.

S. I.

Hæc sententia ut probabilior eligitur.

Dico igitur: Christus scientiam per se acquisibilem proprijs actibus sibi comparavit, non verò eam solum à Deo per infusionem recepit.

15. Probatur conclusio duplici ratione, quam insinuat S. Doctor supra qu. 9. art. 1. Prima sic potest proponi. Si Christus scientiam per se acquisibilem proprijs actibus non acquisivit, sed eam solum per infusionem à Deo accepit, sequitur intellectum agentem Christi fuisse omnino otiosum & frustraneum: Sed hoc non est dicendum: Ergo nec illud. Sequela probatur: Proprium officium intellectus agentis est facere speci-

es intelligibiles actu, abstrahendo eas à phantasmatibus; ut docent Philosophi in libris de anima: Ergo si intellectus agens animæ Christi species aliquas non abstraxit à phantasmatibus, non potest omnino otiosus & frustraneus; frustra enim est id, quod non habet propriam operationem, ut dicitur 2. de cælo textu 17. cum unumquodque sit propter suam operationem.

Hæc ratio non solum probat fuisse in animæ Christi species proprijs actibus comparatas, sed etiam ipsum habitum scientiæ, tum quia inprobabili sententia non est quid distindum ab ipsius speciebus; tum quia licet admittatur illud de speciebus, eod quod illa datur ad usum talis specierum, & quia connaturalis modus accipiendi habitum scientiæ est mediantibus speciebus, eod quod habitus ille sit lumen quoddam intellectuale acceptum & derivatum ab objectis: objecta autem sensibilia in se actu non habent vim producendi habitum intelligibilem, quousque mediantibus speciebus abstrahant actu intelligibilia, & sic ab illis educi possit virtus, quæ est lumen intelligibile tenens se ex parte intellectus.

Secunda ratio D. Thomæ ad hanc formam reducitur, Christo non solum sunt tribuendæ omnes scientiæ, sed etiam quælibet illarum secundum proprium & connaturalem modum habendi illam; sic enim non solum est perfectus per diversas scientias arque perfectiones, verum etiam & diversis modis. Sicut ergo Christus habuit scientiam beatam secundum proprium modum illius, scilicet permanentem, & non tantum transeuntem, ut aliqui in via habuerunt; & sicut habuit scientiam per se infusam secundum modum proprium illius, scilicet per infusionem ita scientiam humanam, seu naturalem suam acquisibilem, habere debuit modum humanum, scilicet per acquisitionem, non verò eam solum per infusionem à Deo recipere.

Addo quod, cum Christus ad paupertatem nostram ultrò ac volens se dimiserit, omnia quoque nobis comaturalia, quæ statum ejus non dedecent, admittit: Sed connaturalis homini acquirendæ scientiæ naturalis modus est per actus proprios, & per abstractionem specierum à phantasmatibus eam sibi comparare: Ergo Christus hoc etiam modo scientias per se acquisibiles sibi comparavit, atque ita verè in eis profecit, quod voluisse S. Lucam, cum dicit Christum profecisse sapientiâ & ætate, docet S. Ambrosius lib. de Incarnationis Dominice sacramento cap. 7. his verbis: *Quomodo profecit sapientiâ Dei (docet re ordo verborum profecit ætatis, & profecit sapientiâ, sed humane est. ita ætatem ante pramissit (sic enim ipse legit)) profecit ætate & sapientiâ, non ut cum Hieronymo Vulgata vertit, sapientiâ & ætate) ut secundum hominem crederes dictum; ætas enim non divinitatis, sed corporis est: ergo si profecit ætate humani, profecit sapientiâ hominis. Idem sentit sanctus Thomas hic art. 2. ad 1. ubi sic habet: Ita scientia infusa animæ Christi, quæ scientia beatificans est effectus agentis infinite virtutis, qui potest simul totum operari, & ita in neutra scientia Christus profecit, sed à principio eam perfectam habuit. Scientia acquisita causatur ab intellectu agente, & non simul totum operatur, sed successive.*